

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

1959 – 50 - 2009

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΠΑΡΟΥΣΗΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 34769/06)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

4 Ιουνίου 2009

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Παρούσης κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα, η σύνθεση του οποίου έχει ως εξής:

Nina Vajić, πρόεδρος,

Χρήστος Ροζάκης,

Khanlar Hajiyeu,
Dean Spielmann,
Sverre Erik Jebens.
Giorgio Malinverni,
Γεώργιος Νικολάου, *δικαστές*,
και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος*.
Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 14 Μαΐου 2009,
Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 34769/06) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο Απόστολο Παρούση («ο προσφεύγων»), οι οποίοι προσέφυγαν ενώπιον του Δικαστηρίου στις 16 Αυγούστου 2006 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κύριο Γ. Καρακάντζα δικηγόρο του Δικηγορικού Συλλόγου της Λάρισας. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Σ. Σπυρόπουλο, πρόεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κυρία Σ. Αλεξανδρίδου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 26 Ιουνίου 2008, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Σύμφωνα με το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε επιπλέον ότι το τμήμα θα αποφαινόταν ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1954. Σήμερα κρατείται στην φυλακή των Τρικάλων. Από τον φάκελο προκύπτει ότι ο προσφεύγων υποφέρει από καρδιοπάθεια και ακολουθεί θεραπευτική αγωγή.

A. Η επίδικη ποινική διαδικασία

5. Στις 24 Μαρτίου 2004, ο προσφεύγων συνελήφθη για παραβιάσεις του νόμου 1729/1987 *σχετικά με τον αγώνα κατά της διάδοσης των ναρκωτικών και την προστασία της νεολαίας* και τέθηκε υπό προσωρινή κράτηση.

6. Στις 31 Ιανουαρίου 2005, το κακουργιοδικείο της Λάρισας κήρυξε τον προσφεύγοντα ένοχο εμπορίας ναρκωτικών και τον καταδίκασε σε φυλάκιση δώδεκα ετών και σε χρηματική ποινή 10.000 ευρώ (απόφαση αριθ. 41/2005). Το κακουργιοδικείο αποφάσισε επιπλέον ότι η έφεση του προσφεύγοντος δεν θα είχε ανασταλτικό αποτέλεσμα. Την ίδια ημέρα, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής. Η συζήτηση ορίστηκε αρχικά για τις 25 Απριλίου 2007 και στη συνέχεια αναβλήθηκε για τις 23 Ιανουαρίου 2008, εξαιτίας της αποχής των δικηγόρων του συλλόγου. Την ημερομηνία αυτή, αναβλήθηκε εκ νέου, για τον ίδιο λόγο, για τις 2 Ιουνίου 2008.

7. Στις 2 Ιουνίου 2008, το Εφετείο Λάρισας επικύρωσε την ενοχή του προσφεύγοντος, καθώς και την ποινή που του είχε επιβληθεί από το κακουργιοδικείο (απόφαση αριθ. 241/2008). Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε στις 20 Οκτωβρίου 2008.

8. Στις 29 Οκτωβρίου 2008, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση αναίρεσης. Η συζήτηση ορίστηκε για τις 18 Μαρτίου 2009. Οι διάδικοι δεν ενημέρωσαν το Δικαστήριο για τις τελευταίες εξελίξεις της διαδικασίας αυτής.

B. Η ιατρική παρακολούθηση του προσφεύγοντος

9. Την 1^η Απριλίου 2004, ο προσφεύγων οδηγήθηκε στα κρατητήρια Ιωαννίνων, όπου υποβλήθηκε σε μία σειρά ιατρικών εξετάσεων (αναλύσεις αίματος, βιοχημικές αναλύσεις και δερματολογικές εξετάσεις). Επειδή υπέφερε από μία βαλανίτιδα-ποστήτιδα, ο δερματολόγος του νοσοκομείου Ιωαννίνων του συνταγογράφησε μία αγωγή στις 5 Απριλίου 2004. Στις 29 Απριλίου 2004, αυτός έγινε δεκτός στα κρατητήρια της Άμφισας.

10. Από τις 7 Μαΐου μέχρι τις 8 Ιουνίου 2004, ο προσφεύγων κρατήθηκε στο νοσοκομείο κρατουμένων των φυλακών Κορυδαλλού, όπου ακολούθησε μία αγωγή για την δερματοπάθειά του και του συνταγογραφήθηκε μία φαρμακευτική αγωγή.

11. Από τις 16 έως τις 23 Νοεμβρίου 2004, ο προσφεύγων νοσηλεύθηκε στο δημόσιο νοσοκομείο Λαμίας, όπου υποβλήθηκε σε διάφορες εξετάσεις και του

συνταγογράφησαν μία φαρμακευτική αγωγή. Από τις 23 Νοεμβρίου 2004 μέχρι τις 8 Φεβρουαρίου 2005, αυτός κρατήθηκε εκ νέου στο νοσοκομείο των κρατουμένων των φυλακών Κορυδαλλού. Στο ενδιάμεσο διάστημα, έγινε δεκτός στο δημόσιο νοσοκομείο «Άγιος Παντελεήμων» του Πειραιά, όπου υποβλήθηκε σε έναν καθετηριασμό και ένα στεφανιογράφημα, εξεταστικές μεθόδους που προορίζονται για την μέτρηση της ροής και των πιέσεων της καρδιάς και για την οπτικοποίηση των καρδιακών κοιλοτήτων και των στεφανιαίων αρτηριών. Του συνταγογραφήθηκε επίσης μία φαρμακευτική αγωγή.

12. Στις 24 Φεβρουαρίου 2005, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στην φυλακή της Πάτρας, όπου υποβλήθηκε σε μία σειρά ιατρικών εξετάσεων. Στις 7 Απριλίου και τις 22 Ιουνίου 2005 αντίστοιχα, υποβλήθηκε σε ένα τεστ κοπώσεως και ένα σπινθηρογράφημα καρδιάς στο πανεπιστημιακό νοσοκομείο της Πάτρας. Η τελευταία αυτή εξέταση συνίσταται στην ενδοφλέβια έγχυση ενός προϊόντος σημειωμένου με ένα ραδιενεργό στοιχείο που τοποθετείται στο επίπεδο της καρδιάς. Τότε πραγματοποιούνται ακτινογραφίες με την βοήθεια μιας ειδικής συσκευής, προκειμένου να αξιολογηθεί η λειτουργία του καρδιακού μυός και να ληφθούν πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες συστολής.

13. Στις 9 Σεπτεμβρίου 2005, παραπονούμενος για πόνους, ο προσφεύγων έγινε δεκτός στα επείγοντα περιστατικά του πανεπιστημιακού νοσοκομείου Πάτρας, όπου υποβλήθηκε σε νέες εξετάσεις και του συνταγογράφησαν μία θεραπευτική αγωγή. Στις 12 Δεκεμβρίου 2005, η καρδιολογική κατάστασή του απετέλεσε το αντικείμενο μιας αξιολόγησης μέσα στο ίδιο νοσοκομείο.

14. Στις 23 Ιανουαρίου, 23 Μαρτίου, 14 Ιουνίου και 28 Ιουλίου 2006, ο προσφεύγων έγινε εκ νέου δεκτός στο πανεπιστημιακό νοσοκομείο Πάτρας, όπου υποβλήθηκε αντίστοιχα σε καθετηριασμό και σε στεφανιογράφημα, σε καρδιολογική εξέταση, σε εξέταση αίματος και σε μαγνητική τομογραφία της σπονδυλικής στήλης. Στις 23 Μαρτίου, 13 Απριλίου και 23 Μαΐου 2007 αντίστοιχα, υποβλήθηκε εξάλλου, μέσα στο δημόσιο νοσοκομείο «Άγιος Ανδρέας» της Πάτρας, σε ένα υπερηχογράφημα της κοιλίας, ένα υπερηχογράφημα του προστάτη και ΜΙΑ ενδοφλέβια πυελογραφία. Η τελευταία αυτή εξέταση συνίσταται σε μία ακτινογραφία των νεφρών, των ουρητήρων και της κύστης, με την βοήθεια ενός παράγοντα κοντράστ που επιτρέπει στον ακτινολόγο να ελέγξει την ανατομία και την λειτουργία των νεφρών και του ουροποιητικού συστήματος. Σε όλες τις περιπτώσεις,

οι ιατρικές εξετάσεις συνοδεύονταν από την συνταγογράφηση της κατάλληλης φαρμακευτικής αγωγής.

15. Την 1^η Αυγούστου 2007, ο προσφεύγων έγινε δεκτός στο ίδιο νοσοκομείο, πάσχοντας από ένα οξύ στεφανιαίο σύνδρομο. Επέστρεψε εκεί από τις 8 μέχρι τις 10 Αυγούστου 2007. Του συνταγογραφήθηκε μία φαρμακευτική αγωγή. Στις 20 Σεπτεμβρίου 2007, αυτός εξετάστηκε από έναν ψυχίατρο.

16. Στις 21 Μαρτίου 2008, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στις φυλακές Τρικάλων, όπου κρατείται μέχρι σήμερα. Στις 27 Μαρτίου 2008, εξετάστηκε από έναν ιατρό, ο οποίος του συνταγογράφησε μία νέα φαρμακευτική αγωγή. Στις 16 Απριλίου 2008, αυτός έγινε δεκτός στο νοσοκομείο Τρικάλων για μία καρδιολογική εξέταση. Στις 9 και 16 Μαΐου και στις 22 Αυγούστου 2008, αυτός υποβλήθηκε εκ νέου σε κλινικές εξετάσεις και υποβλήθηκε σε μία φαρμακευτική αγωγή. Στις 3 Σεπτεμβρίου 2008, έγινε δεκτός στο νοσοκομείο Τρικάλων για μία ορθοπεδική εξέταση. Σύμφωνα με μία βεβαίωση του ιατρού των φυλακών με ημερομηνία 5 Σεπτεμβρίου 2008, οι αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν στο νοσοκομείο Τρικάλων δεν έδειχναν ότι ο προσφεύγων έκανε χρήση ναρκωτικών.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

17. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον κατηγορίας ποινικής φύσεως.»

18. Η Κυβέρνηση αντιτίθεται στην θέση αυτή και βεβαιώνει ότι η διάρκεια της διαδικασίας δεν υπερέβη την λογική προθεσμία που προβλέπεται στο άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης. Σημειώνει ότι η διαδικασία στον πρώτο βαθμό διενεργήθηκε με επιμέλεια και ότι η διαδικασία στον δεύτερο βαθμό καθυστέρησε εξαιτίας της αποχής

των δικηγόρων του συλλόγου, της οποίας το Κράτος δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο.

19. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 24 Μαρτίου 2004, με την σύλληψη του προσφεύγοντος, και δεν έχει λήξει ακόμη, αφού η διαδικασία εκκρεμεί ακόμη ενώπιον του Αρείου Πάγου. Διήρκεσε επομένως περισσότερο από πέντε έτη για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

20. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 §§ 3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει εξάλλου ότι αυτό δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

21. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται βάσει των περιστάσεων της υπόθεσης και και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του Δικαστηρίου, και ειδικότερα την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Pélissier et Sassi κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 25444/94, § 67, CEDH 1999-II).

22. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνο της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω απόφαση *Pélissier et Sassi κατά Γαλλίας*).

23. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση. Ειδικότερα, το Δικαστήριο σημειώνει ότι κανένα στοιχείο του φακέλου δεν δικαιολογεί το μεγαλύτερο από τρία έτη και τέσσερις μήνες διάστημα που διήρκεσε η διαδικασία στον δεύτερο βαθμό. Βεβαίως, οι καθυστερήσεις που προκαλούνται σε μία δίκη από μία αποχή των δικηγόρων δεν θα μπορούσαν να καταλογιστούν στο Κράτος (*Παφίτης και λοιποί κατά Ελλάδα*, 26 Φεβρουαρίου 1998, § 96, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-I). Εν τούτοις, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η έννοια της «λογικής προθεσμίας» απαιτεί από τα δικαστήρια να είναι πιο προσεκτικά σχετικά με το

χρονικό διάστημα που πρέπει να προβλεφθεί κατά τον ορισμό της ημερομηνίας της επομένης δικασίμου (βλέπε, τελευταία, *Κουρούπης κατά Ελλάδας*, αριθ. 36432/05, § 14, 27 Μαρτίου 2008). Όμως, εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το Εφετείο όχι μόνον όρισε την πρώτη δικάσιμο περισσότερο από δύο χρόνια μετά την ασκηθείσα από τον προσφεύγοντα έφεση, αλλά όρισε επίσης, σε κάθε αναβολή, μία νέα πολύ μακρινή ημερομηνία δικασίμου. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του επί του ζητήματος αυτού, το Δικαστήριο εκτιμά ότι, εν προκειμένω, η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν συνάδει προς την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΕ Ο,ΤΙ ΑΦΟΡΑ ΤΟΥΣ ΟΡΟΥΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΝΤΟΣ

24. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι οι συνθήκες κάτω από τις οποίες κρατείται μεταφράζονται σε απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση. Επικαλείται το άρθρο 3 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.

A. Επί του παραδεκτού

25. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 §§ 3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει εξάλλου ότι αυτό δεν προσκρούει σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

1. Τα επιχειρήματα των διαδίκων

26. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η συνέχιση της κράτησής του επιδεινώνει την υγεία του, λαμβανομένου υπόψη ειδικότερα του γεγονότος ότι δεν μπορεί να

τύχει μέσα στην φυλακή της ιατρικής παρακολούθησης και των φαρμακευτικών αγωγών που αρμόζουν στην τοξικομανία και στην καρδιοπάθειά του.

27. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι αρχές δεν παρέβησαν, σε οποιαδήποτε στιγμή, την υποχρέωσή τους να προστατέψουν την σωματική ακεραιότητα του προσφεύγοντος. Υπογραμμίζει ότι, από την φυλάκισή του, ο προσφεύγων έτυχε τακτικής ιατρικής περίθαλψης και ότι δεν παραπονέθηκε ποτέ για τις συνθήκες κράτησής του. Προσθέτει ότι κανένα στοιχείο δεν στηρίζει τον ισχυρισμό της τοξικομανίας του προσφεύγοντος. Η Κυβέρνηση καταλήγει ότι η φυλάκιση του προσφεύγοντος δεν υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο πόνου που είναι σύμφυτο με την κράτηση και δεν συνιστά απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση.

2. Η εκτίμηση του Δικαστηρίου

28. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι μία κακομεταχείριση πρέπει να υπερβεί ένα ελάχιστο μέτρο σοβαρότητας για να υπαχθεί στο πεδίο του άρθρου 3. Η εκτίμηση του ελάχιστου αυτού είναι από την φύση της σχετική: εξαρτάται από το σύνολο των δεδομένων της υπόθεσης και ειδικότερα από την διάρκεια της μεταχείρισης, τις φυσικές και/ ή διανοητικές συνέπειές της, καθώς και, μερικές φορές, το φύλο, την ηλικία και της κατάσταση της υγείας του θύματος (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *McGlinchey κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 50390/99, § 45, CEDH 2003-V).

29. Προκειμένου για άτομα που έχουν στερηθεί της ελευθερίας τους, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο κάθε κρατούμενος έχει δικαίωμα σε συνθήκες κράτησης σύμφωνες προς την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται ότι ο τρόπος εκτέλεσης του μέτρου δεν υποβάλλει τον ενδιαφερόμενο σε αγωνία ή δοκιμασία εντάσεως, η οποία υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο πόνου που είναι σύμφυτο με την κράτηση. Αν και δεν μπορούμε να συναγάγουμε από αυτό μία γενική υποχρέωση απόλυσης ενός κρατουμένου για λόγους υγείας ή τοποθέτησής του σε ένα πολιτικό νοσοκομείο προκειμένου να του επιτραπεί να τύχει ειδικού τύπου ιατρικής αγωγής (βλέπε *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, § 93, CEDH 2000-XI), το άρθρο 3 της Σύμβασης επιβάλλει σε όλα τα Κράτη να προστατεύουν την σωματική ακεραιότητα των στερούμενων την ελευθερία ατόμων, ειδικότερα με την παροχή της απαιτούμενης ιατρικής περίθαλψης (βλέπε *Mouisel κατά Γαλλίας*, αριθ. 67623/01, § 40, CEDH 2002-IX). Έτσι, η έλλειψη της κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης και, γενικότερα, η κράτηση ενός ασθενούς κάτω από ακατάλληλες συνθήκες, μπορεί καταρχήν να στοιχειοθετήσει μεταχείριση αντιβαίνουσα προς το άρθρο 3 (βλέπε, για

παράδειγμα, *Ilhan κατά Τουρκίας* [GC], αριθ. 22277/93, § 87, CEDH 2000-VII, *Gennadi Naoumenko κατά Ουκρανίας*, αριθ. 42023/98, § 112, 10 Φεβρουαρίου 2004, *Farbtuhs κατά Λετονίας*, αριθ. 4672/02, § 51, 2 Δεκεμβρίου 2004).

30. Το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να εξετάσει την συμβατότητα της διατήρησης υπό κράτηση ατόμων που πάσχουν από σοβαρές παθολογίες, τόσο σωματικές (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Mouisel κατά Γαλλίας*) όσο και ψυχικές (*Rivière κατά Ελλάδας*, αριθ. 33834/03, § 64, 11 Ιουλίου 2006). Το κεντρικό ζήτημα που τέθηκε στις υποθέσεις που έχουν εξεταστεί στο παρελθόν ήταν να καθοριστεί αν το περιβάλλον της κράτησης είναι αφ'εαυτού ακατάλληλο για την κατάσταση ενός ατόμου που υποφέρει από αναπηρικές παθολογίες και αν η δοκιμασία της κράτησης αυτής καθαυτής αποδεικνύεται ιδιαίτερα επίπονη εξαιτίας της αδυναμίας του ατόμου να υπομείνει ένα τέτοιο μέτρο. Τέλος, από την νομολογία προκύπτει ότι δεν μπορεί να υπάρξει παραβίαση του άρθρου 3 από το μόνο γεγονός της επιδείνωσης της κατάστασης υγείας του ενδιαφερομένου, αλλά ότι μία τέτοια παραβίαση μπορεί αντιθέτως να είναι το αποτέλεσμα παραλείψεων στην ιατρική περίθαλψη (βλέπε, προς την κατεύθυνση αυτή, *Melnik κατά Ουκρανίας*, αριθ. 72286/01, §§ 104-106, 28 Μαρτίου 2006, *Keenan κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 27229/95, § 116, CEDH 2001-III).

31. Σε ό,τι αφορά την παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο εκτιμά καταρχήν ότι δεν είναι αρμόδιο να επιλύσει την διαφωνία των διαδίκων ως προς το ζήτημα της ύπαρξης ή μη τοξικομανίας στον προσφεύγοντα, ακόμη και αν δεν μπορεί παρά να δώσει περισσότερο βάρος στην θέση της Κυβέρνησης, η οποία ενισχύεται από τα συμπεράσματα του ιατρού που πραγματοποίησε τις τελευταίες εξετάσεις, οι οποίες υπάρχουν στην δικογραφία για τον προσφεύγοντα. Αντιθέτως, είναι αναμφισβήτητο ότι ο προσφεύγων πάσχει από σοβαρή καρδιοπάθεια, η οποία έχει ανάγκη από μόνιμη παρακολούθηση και κατάλληλη θεραπευτική περίθαλψη. Τούτων λεχθέντων, δεν υπάρχει κανένα στοιχείο στην δικογραφία που να αφήνει να εννοηθεί ότι η κατάσταση της υγείας του προσφεύγοντος είναι «απολύτως ασυμβίβαστη» με την κράτησή του, κατά τρόπο ώστε να απαιτείται η απόλυσή του (*Rozhkov κατά Ρωσίας*, αριθ. 64140, § 104, 19 Ιουλίου 2007). Έτσι, το Δικαστήριο οφείλει να ερευνήσει αν, εν προκειμένω, οι εθνικές αρχές έκαναν αυτό που θα μπορούσε κανείς ευλόγως να απαιτήσει από αυτές και, ειδικότερα, αν έχουν εκπληρώσει, γενικότερα, την υποχρέωσή τους να προστατεύσουν την σωματική ακεραιότητα του προσφεύγοντος, ειδικότερα με την χορήγηση της κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης.

32. Όμως, από την δικογραφία προκύπτει χωρίς αμφισβήτηση ότι, ήδη από την σύλληψή του, οι κρατικές αρχές ασχολήθηκαν ανελλιπώς με την υγεία του προσφεύγοντος, υποβάλλοντάς τον τακτικά σε ιατρικές εξετάσεις μέσα σε εξειδικευμένα νοσοκομεία και παρέχοντάς του μόνιμη ιατρική παρακολούθηση και θεραπευτική αγωγή σύμφωνη προς αυτό που εκάστοτε απαιτούσε η κατάσταση της υγείας του. Καμία παράλειψη ή αμέλεια στην φροντίδα του προσφεύγοντος δεν θα μπορούσε να τους καταλογιστεί.

33. Τελικώς, το Δικαστήριο καταλήγει ότι ο τρόπος με τον οποίο οι κρατικές αρχές ασχολήθηκαν με την υγεία του προσφεύγοντος δεν τον έθεσε σε αγωνία ή σε δοκιμασία με ένταση υπερβαίνουσα τον αναπόφευκτο βαθμό πόνου που είναι σύμφυτος με την κράτηση.

34. Κατά συνέπεια, δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΩΝ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

35. Επικαλούμενος τα άρθρα 3, 5 §§ 1, 3 και 5 της Σύμβασης, ο προσφεύγων παραπονείται ότι απετέλεσε το αντικείμενο κακομεταχείρισης από την αστυνομία, χωρίς άλλη διευκρίνιση, καθώς και για την νομιμότητα της κράτησής του.

Επί του παραδεκτού

36. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων που έχει στην κατοχή του και στο μέτρο που ήταν αρμόδιο να εξετάσει τους διατυπωθέντες ισχυρισμούς, το Δικαστήριο δεν σημείωσε κάποια ένδειξη παραβίασης των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που προστατεύονται από την Σύμβαση ή τα Πρωτόκολλά της.

37. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής είναι προδήλως αβάσιμο και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

38. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της

παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

39. Ο προσφεύγων αξιώνει 100.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη.

40. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αίτημα αυτό είναι υπερβολικό. Αν το Δικαστήριο κατέληγε στην παραβίαση των άρθρων 3 και 6 της Σύμβασης, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το προς επιδίκαση για την ηθική βλάβη ποσό δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 3.000 ευρώ.

41. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι η ηθική βλάβη την οποία υπέστη ο προσφεύγων εξαιτίας της υπερβολικής διάρκειας της επίδικης διαδικασίας επανορθώνεται επαρκώς από την διαπίστωση της παραβίασης του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

42. Ο προσφεύγων αξιώνει επίσης 3.000 ευρώ για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει τιμολόγιο, αλλά μόνον ένα σημείωμα υπογεγραμμένο από τον δικηγόρο του, στο οποίο ο τελευταίος βεβαιώνει ότι συμφωνήθηκε με τον πελάτη του να του καταβάλει ο τελευταίος το πιο πάνω ποσό, μετά την περάτωση της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου.

43. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το αίτημα αυτό είναι υπερβολικό και ανατιτολόγητο και καλεί το Δικαστήριο να το απορρίψει.

44. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

45. Εν προκειμένω, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που έχει στην κατοχή του και πιο πάνω αναφερομένων κριτηρίων, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικάσει στον προσφεύγοντα το ποσό των 500 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος από αυτόν.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

46. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται* ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

4. *Αποφαίνεται* ότι η διαπίστωση της παραβίασης παρέχει αφ'εαυτής επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που υπέστη ο προσφεύγων.

5. *Αποφαίνεται* ότι:

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει προς τον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 500 (πεντακόσια) ευρώ για τα έξοδα και την δικαστική δαπάνη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτά θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

6. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 4 Ιουνίου 2009 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος